

Izjava prvog zamjenika visokog predstavnika i Supervizora za Brčko Distrikt, Raffija Gregoriana na konferenciji za medije održanoj nakon sastanka Vijeća za implementaciju mira

Hvala Visokom predstavniku, a dobar dan svima.

Za vrijeme posjete Visokog predstavnika Brčko Distriktu prošle sedmice, spomenuo sam da ću vam danas najaviti neke poteze vezane za superviziju za Brčko Distrikt.

Žao mi je da je kao rezultat kontinuiranog, ozbiljnog nepridržavanja Konačne arbitražne odluke od strane Vlade Republike Srpske predvođene SNSD-om – već treći put u posljednjih 9 mjeseci – onemogućeno zatvaranje supervizije za Brčko.

U pitanju je neprestano *odbijanje* RS da dozvoli integraciju Brčko Distrikta u pravni i regulatorni okvir BiH za snabdijevanje električnom energijom i da se utvrdi zakonska obaveza da Elektroprivreda RS, zajedno sa Elektroprivredom Bosne i Hercegovine, *snabdijeva* Brčko Distrikt električnom energijom u skladu sa zakonom BiH i direktivama EU.

Prije nekih šest godina, BiH i entiteti su proveli reformu i potom uspostavili državni sistem prenosa električne energije u skladu sa zahtjevima i uslovima EU. Nažalost, Brčko Distrikt je tada slučajno izostavljen iz pravnog i

regulatornog okvira, a ni do danas to pitanje nije riješeno. Brčko Distrikt nema licencu za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije, a sve do donošenja odluka visokog predstavnika od 18. septembra 2009. godine, entitetske Elektroprivrede nisu imala zakonsku obavezu da, u vidu javne usluge, snabdijevaju Distrikt električnom energijom. Sve je bilo prepušteno političkim hirovima i *ad hoc* aranžmanima koji su pravno nevažeći i neizvršivi.

Vlada RS predvođena SNSD-om, nanosi štetu Brčkom odbijanjem da u Službenom glasniku RS objavi (kako je i propisano zakonom RS) izmjene i dopune Zakona o električnoj energiji RS koje je visoki predstavnik donio 18. septembra 2009. godine ili da usvoji prihvatljive izmjene i dopune u Narodnoj skupštini RS.

Razlozi za to su jasni s obzirom na plan SNSD-a iz septembra 2009. o podijeli državnog sistema elektroprenosa po entitetskim linijama i polaganju prava na elektrodistribuciju Brčko Distrikta.

Tokom gotovo šest mjeseci pregovaranja sa visokim zvaničnicima RS, nastojao sam na sve moguće načine udovoljiti čak i najbesmislenijim i neopravdanim bojaznima o zakonima o električnoj energiji. A potrebno je spomenuti da su zvaničnici iz Federacije bez ikakvih problema razumjeli i pridržavali se tih zakona kako su propisani tekstom odluka visokog predstavnika.

Neprestano je dolazilo do zastoja u pregovorima zbog insistiranja RS da se u zakon ubace odredbe na osnovu kojih se stvorili uslovi koji bi im omogućili da polažu pravo na elektrodistributivni sistema Brčko Distrikta, čak i usprkos činjenici da je RS u sporazumu potpisanom u septembru 2001 prihvatio da sistem u Brčkom pripada nikom drugom nego Brčkom.

Sasvim je jasno da bi davanje RS kontrolu nad mrežom za distribuciju električne energije Brčko Distrikta predstavljalo

očito kršenje Konačne arbitražne odluke i njenim aneksom od 1999, kao i dopune Konačne odluke od 2007.

Također mi je jasno da namjerno sprječavanje potpunog uključivanja Brčko Distrikta u elektroenergetski sistem zemlje predstavlja ozbiljno kršenje Konačne odluke.

Štaviše, odbijanje RS da poštuje autoritet visokog predstavnika po ovom i drugim pitanjima predstavlja čak veći razlog za zabrinutost u smislu proizvoljnog pridržavanja Daytonskog mirovnog sporazuma kao cjeline od strane Vlade predvođene SNSD-om, te njihovog čestog spominjanja secesije i referenduma tokom protekle četiri godine.

Jedna od posljedica ozbiljnog nepridržavanja SNSD-a Konačne odluke i odluka visokog predstavnika je sprječavanje postizanje dogovora između Elektroprivrede Republike Srpske i Elektroprivrede Bosne i Hercegovine o aranžmanu snabdijevanja drugačijeg od postojećeg za ovu godinu, a koji bi svima odgovarao.

Uz to, jedan od članova Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK), gospodin Vladimir Dokić, koji, iako je službenik državne institucije koja podliježe zakonima na državnom nivou, tvrdi da je obavezan odlukom Narodne skupštine RS spriječiti provođenje zakona prema kojem je DERK obavezan izdati dozvolu JP "Komunalno Brčko" za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije u Brčko Distriktu i utvrditi tarife za brčanske potrošače. Gospodin Dokić je zvanično predložio da entiteti, a ne DERK, budu ti koji određuju i kontrolišu tarife za Brčko Distrikt, što bi predstavljalo kršenje Konačne odluke i Ustava Bosne i Hercegovine.

Da gospodin Dokić nije nezakonito spriječio DERK da ispuni svoj zakonom propisani mandat, tarife u Brčkom su mogle biti određene na način kojim bi se ublažile promjene u cijeni u toku cijele godine.

Umjesto toga, cijena koju će od sutrašnjeg dana JP "Komunalno Brčko" morati plaćati za električnu energiju za slijedećih šest mjeseci, bit će ista kao i u Federaciji. Te cijene su veće od onih koje je EP RS odredio za prvih šest mjeseci ove godine. Međutim, to što većina ne zna jeste da su cijene Elektroprivrede RS za prvih šest mjeseci ove godine zapravo bile veće za preko 6% u odnosu na prošlu godinu. A potrošači to nisu primijetili samo zahvaljujući činjenici da je JP "Komunalno Brčko" bilo u mogućnosti apsorbirati to povećanje cijene.

Nažalost, JP "Komunalno Brčko" nije u mogućnosti apsorbirati sve dodatne troškove u toku narednih šest mjeseci. Mene brine da bi iznenadno povećanje cijene sada moglo narušiti oporavak Distrikta od svjetske finansijske krize, a to povećanje cijene je rezultat blokade rada DERK-a od strane gospodina Dokića i odbijanja RS da se snabdijevanje električne energije Brčko Distriktu učini javnom obavezom propisanom zakonom i u skladu sa direktivama EU.

SNSD će odgovoriti na sve ovo da je RS uvijek snabdijevala Brčko Distrikt jeftinom električnom energijom, pa čemu sva galama?

Dakle, kao što sam već spomenuo, radi se o kontrolisanju Brčko Distrikta, a ne o cijenama. Prethodni aranžman snabdijevanja zavisio je od političkih hirova a ne zakona, a postojao je u kontekstu međunarodne supervizije i Ureda visokog predstavnika. Šta će se desiti nakon okončanja Supervizije i zatvaranja Ureda visokog predstavnika? Trebamo li imati povjerenja da će SNSD ispravno postupati kada znamo da je dio njihovog cilja preuzimanje kontrole nad mrežom za distribuciju električne energije Brčko Distrikta? U takvoj situaciji ne postoji ništa šta bi ih spriječilo da nakon okončanja supervizije povećaju cijene *kada god poželeva*. Činjenica je da su krajem decembra potpisali ugovor sa Brčko Distriktom, a potom najavili povećanje cijena za više od 6%!

Njihovi postupci mi liče na postupke prodavača droge koji nudi jeftinu drogu korisnicima sve dok ne postanu ovisnici, samo što je ovdje umjesto droge u pitanju električna energija.

Dakle, šta je raditi?

Kao prvo, potpisao sam Nalog Supervizora kojim se nalaže korištenje sredstava fondova iz sukcesije bivše SFRJ kako bi se ublažila razlika u cijeni električne energije za narednih šest mjeseci. *Ta sredstva ne dolaze iz budžeta Brčko Distrikta.* JP "Komunalno Brčko" će apsorbirati neke od dodatnih troškova, a potrošači će biti suočeni sa prosječnim povećanjem cijene električne energije od oko 5.5%. Drugim riječima, neće morati plaćati puni iznos povećanja cijena koje su na snazi već zadnjih šest mjeseci. A plaćati će i manje nego što potrošači u Federaciji plaćaju.

Drugo, nema razloga da stanovnici Brčko Distrikta plaćaju cijenu tuđih nezakonitih aktivnosti. Iz tog razloga očekujem *podizanje krivične prijave* protiv gospodina Dokića zbog sprječavanja DERK-a da odredi tarife za Brčko i izda dozvolu.

Kao treće, kako je i predviđeno Konačnom odlukom i Aneksom Konačne odluke, Supervizor ima ovlasti narediti entitetima da nadoknade bilo kakav finansijski manjak u Brčkom. S obzirom da jedan od entiteta snosi očitu odgovornost za ovu situaciju, spreman sam iskoristiti te ovlasti nakon obračunavanja dodatnih troškova.

Konačno, nešto se mora učiniti po pitanju toga što se Vlada RS, predvođena SNSD-om, i dalje, svjesno i ozbiljno ne pridržava Konačne odluke, te pokušava preuzeti kontrolu nad elektrodistribucijom Brčko Distrikta.

Unatoč čestim izjavama vodstva SNSD-a o tome koliko žele zatvaranje Ureda visokog predstavnika i supervizije za Brčko Distrikt, upravo su oni odgovorni što još uvijek nije moguće okončati međunarodnu superviziju za Brčko. Onemogućili su okončanje supervizije u novembru prošle godine. Spriječili su

okončanje u februaru ove godine i onemogućili su priliku za okončanje supervizije danas.

Uprkos njihovom ponašanju i iako nisam imao ni pravnu ni moralnu obavezu to učiniti, proveo sam gotovo šest mjeseci pokušavajući pomoći vlastima RS da pronađu rješenje kojim će sačuvati obraz i izaći iz situacije koja je nastala njihovim nepridržavanjem. Međutim, samo su mi uzalud potrošili vrijeme.

Prije dvije sedmice, u posljednjem pokušaju da pomognem RS da ispuni uslove za okončanje supervizije za Brčko, čak sam se i sastao sa premijerom RS Dodikom kako bi mu objasnio šta je potrebno učiniti i iznio mu konačni prijedlog prihvatljivih izmjena i dopuna. Obećao mi se javiti sa odgovorima slijedećeg dana, međutim to nije učinio ni do danas. Jasno je da RS nema namjeru ispoštovati preostale obaveze prema arbitražnoj odluci u skorije vrijeme. Možda žele sačekati dolazak novog supervizora da učine ono što su zakonom obavezni učiniti, a nisu već više od 10 godina. Neka im bude.

Visoki predstavnik je u svojim izvještajima Vijeću sigurnosti UN-a naveo da RS krši anekse 2., 4., 9., i 10. Daytonskog mirovnog sporazuma. A ako žele djelovati van zakona, onda će se prema njima i postupati kao prema odmetnicima.

Prema Konačnoj odluci, Arbitražni tribunal će sačuvati jurisdikciju nad sporom oko međuentitetske linije razgraničenja na području Brčkog sve dok Supervizor ne obavijesti Tribunal da je Konačna odluka ispunjena. Supervizor i dalje ima mogućnost obratiti se Tribunalu za alternativni pravni lijek u slučaju ozbiljnog nepridržavanja od strane bilo kojeg od entiteta. Prema tome, želim vas obavijestiti da namjeravam podnijeti žalbu Arbitražnom tribunalu – žalbu koju će, nažalost, vjerovatno moj nasljednik morati ispratiti do uspješnog kraja.

Ovim završavam svoje komentare i sada možete postavljati pitanja. Hvala vam.